

KOST

KORPUS **S**LOVENŠČINE
KOT **T**UJEGA JEZIKA 1.0

Priročnik za označevanje napak,
delovna verzija

Mojca Stritar Kučuk

februar 2023

KLASIFIKACIJA NAPAK

Težimo k temu, da čim manj posegamo v besedilo in popravljamo čim manj napak. Predvsem popravljamo zapis, besedišče in obliko besed, skladnjo pa skušamo popravljati čim manj.

Zapis

Zapis / Ločilo (Z-LOC)

- **vejica:**
 - **odveč** - v "target text" napišeš brez vejice, daš kot "orphan" in označiš "ločilo": *V zimskem času , večina ljudi uporablja avtomobile*
 - **manjka** - v "target text" vpišeš vejico, daš kot "orphan" in označiš "ločilo"
 - manjka **pred odvisnikom**: *Všeč mi je ker je hiša in ni majhna*
 - manjka **pred priredjem**: *Ni mi všeč plavanje v morju ampak mi je zelo všeč ta okolica*
 - manjka **za vrinjenim stavkom**: *Ena izmed najboljših idej je prepovedati vozila, ki hodijo na gas in zamenjati jih*
- **pika:**
 - manjkajoča pika pri kratici: *itn > itn .* ("zapis": "ločilo")
 - položaj pike pri **premем govoru**: *sem en mikrob". > sem en mikrob."* (povežemo in damo oznako Z-LOC)
 - izražanje **ure**: *okoli 9 > okoli 9.00*
 - števniki, leta: v *1950-ih* letih > v *1950.* letih

Zapis / Črkovanje (Z-CRK)

Zapis z oz. s znotraj besede

ne ispušča plinov > ne izpušča

- **z > s, s > z**: *ne ispušča plinov*
- premena **po zvonečnosti** na koncu besede: *kod > kot*
- **izpust samoglasnika** (pogovorno): *da se vedno zgubi > izgubi; tut > tudi*
- izpust **t**: *korisno > koristno*
- očitni **lapsus**:
 - *vse okoli je moje > morje*
 - *se veliko uporablja > uporabljaja*
 - *mora imetu > mora imeti*
 - *aku > ali*
- **podvojene črke**: *oodih > oddih; surrealizmom > surrealizmom*
- napačna **črka**
- pretekli deležnik: *spoznav > spoznal*

- odvečna oznaka **naglasa**: *prizadéte* > *prizadetih* (tudi napaka oblike)
- zapis **tujih besed**: **Ridli Scot** > *Ridley Scott*
- izražanje **ure**: *ob 10ih* > *ob desetih*
- **števniki**: *od 66h skladišč* > *iz 66 skladišč*; **01. 01. 2022** > **1. 1. 2022**

Zapis / Skupaj/narazen (Z-SN)

- glagol **biti**: **ni sem** *poskusil* > *nisem poskusil*
- **stopnjevane** oblike pridevnika: **naj bolj** > *najbolj*
- **simboli**: *86%* > **86 %**
- tudi raba **vezaja**: **86 letna** > *86-letna*, **e učilnici** > *e-učilnici*; v *Buenos Aires-u* > *Airesu*

Zapis / Mala/velika začetnica (Z-MV)

- tudi primeri, v katerih je napako verjetno zakrivil **program**: v naslednjem času tj. **Med** *poletnimi počitnicami*
- razni čudni primeri: *sončna energija* **In** *paneli*

Zapis / Krajšave (Z_KR)

in dr. > idr.

npr > npr.

Besedišče

Besedišče / Samostalnik (B-SAM)

- "klasični" primeri: **prirodi** > naravi; **kadiranje** > kajenje
- napačna črka v korenu besede: jed**e**lnik > jedilnik; hidroelektrane > hidroelektra**ne**
- napačna končnica: kolokvij**um**e > kolokvije
- beseda napačnega spola: ščitimo našo **planeto**; fakultet > fakulteta
- primeri, ki bi jih lahko uvrstili med črkovanje, vendar gre za obstoječe besede: na **cvetu** > na **svetu**
- vsebinske napake: Spoštovani **gospod** Micka Petek > Spoštovana **gospa** Micka Petek
- pogovorne ali kako drugače zaznamovane besede: štamp**rl** > šil**ce**
- podobna samostalniška besedna zveza - popraviš samostalnik, napaka zaimka je pa tudi napaka besedišča + povezan popravek: *mi je zelo všeč ta okolica* > *to okolje*
- samostalnik, čeprav je druga besedna vrsta: v omejenih **prostih** > **prostorih**
- strešice, če obstaja beseda v drugem jeziku: student > študent
- tuja imena: **Skoplje** > Skopje, Graz > Gradec
- kadar gre za nekakšen povedkovnik, označimo kot samostalnik: ni me **stid** > **sram**
- samostalniška besedna zveza namesto zaimka: *jo je mama poslala* > *je mama poslala Rdečo kapico*

Besedišče / Glagol (B-GLAG)

- "klasični" primeri: vozila, ki **hodi**jo na gas; sem se zelo težko **naučila** na mir
- napačna beseda, pa čeprav je podobna: **zabavljali** > zabavali
- glagolski vid: **vzemala** dih > jemala dih
- glagolske predpone: **prenašala** > prinašala
- napačna črka v nedoločniku: mora im**a**ti > imeti; odl**u**čiti > odločiti, i**č**i > iti
- ima > je: **ima** malo ljudi > je malo ljudi
- negacija (zaradi veznika): vse do takrat, ko **ni** prišel koronavirus; ki jih nihče **hoče** narediti > **noče**

Besedišče / Pridevnik (B-PRID)

- **italsko** > italijansko
- napačno napisana beseda, če v slovenščini obe obstajata: V enem delu hiše živijo moj stric, teta in **nujna** dvojčka
- zamenjave **ski**, **ški**: **turske** > turške
- pripona: **vetrene** elektrane > **vetrne** elektrane; hitar > hiter; plač**en** > plačan

Besedišče / Zaimek (B-ZAIM)

- dvojina: on**i**dva > onadva
- dolga, kratka oblika zaimka: uredila sem **sebi** življenje > si
- svojilni zaimek: zakaj toliko ljudi radi izberejo Piran za **njihove** počitnice > svoje
- napačen spol zaimka: narodnost, ki **jo** poznam > narod, ki **ga** poznam

- **en > neki:** *spaval pri **enem** prijatelju*
- oziralni zaimek **kateri, ki:** ***kateri** sem ogledala > ki sem si ga ogledala; **kim** omogočajo > ki jim*
- **vprašalnice:** *vprašanje je **kje** je zdaj s tem telefonom > kaj*
- **kazalni zaimek:** ***taj** > ta*
- raba **dolge oz. kratke oblike zaimka:** *Jaz sebi rad kupim majice > Jaz **si** rad kupim majice*

Besedišče / Prislov (B-PRISL)

- **toliko, tako:** ***toliko** velik problem > **tako** velik problem*
- **doma > domov**
- **koliko > kako**
- **jeziki:** *govori **srbski** > srbsko*
- **besedne zveze:** *in **tega slično** > in podobno*
- **deležje:** *zahvaljujoč**e** > zahvaljujoč*
- prislov nam. **besedne zveze:** *tistega leta > **letos***

Besedišče / Predlog (B-PRED)

- **pazi, pri menjavi s/z gre za napako črkovanja!**
- **sa > s/z:** ***sa** enom prijateljicom*
- napačen predlog, za katerim se zamenja **sklon** - predlog je primarna napaka, sklon pa popraviš in označiš kot povezano napako: *se gre **o** čiščenju > se gre **za** čiščenje*

Besedišče / Veznik (B-VEZ)

- tudi če je samo **1 manjkajoča črka:** *i > in, ko > kot (ni Z-ČRK)*
- **kdaj > ko:** ***kdaj** sem obiskal Turčijo*
- **kje > kjer:** *Turčijo, **kje** sem spaval*
- *kjer > kamor*
- **od kdaj > odkar**
- **da > naj**
- zamenjava **ločila in veznika:** *velikost stanovanja, lokacija mi ustreza > velikost stanovanja **in** lokacija mi ustrezata*

Besedišče / Ostalo (B-OST)

- **tudi > poleg tega:** ***Tudi** je en euro bil osem turških lir*
- **in > tudi**
- **po meni > po mojem mnenju**
- **se > si**

- **še > že**
- **krajšave:** *it.* > itd.; *UE* > *EU*
- prek meja **besedne vrste:** *ker je takrat Jezus Kristus mrtev* > umrl; *vsi so za zdravo jesti* > hrano
- menjava **samostalnika z zaimkom:** *poznam [XKrajX] zelo dobro* > *ga poznamo zelo dobro*; *več skrbijo zanj* > *za zdravje*
- **ne > ni:** *ne nujno gledati* > *ni nujno gledati*
- čudne menjave pri **glagolu:** *zelo dobro sva obnašava* > *se obnašava*
- neprimeren pozdrav v mejlu: *Dober dan* > *Pozdravljeni/Spoštovani*
- **števniki:** *petindvajset* > *petindvajset*
- **simboli, krajšave:** *dg hrane* > *dag hrane*; *katedrala St Sophie* > *katedrala sv. Sofije*
- edna > ena

Oblika

Oblika / Samostalnik (O-SAM)

- napačen **sklon**, obstoječa končnica: *nagajajo pticami* > *pticam*
- napačen **sklon**, neobstoječa končnica: *v Sloveniju*
- napačna končnica, ker ima beseda napačen **spol**: *veliko vrstov* živali > *veliko vrst*
- manjka **j**: *inštruktori* > *inštruktorji*
- **število**: *jaz sem največ jedla ribo* in *sladice*
- **število**, kjer je zraven še več povezanih popravkov – samostalnik je osnovni popravek, ostali so povezani: *ker je prizor zelo lep* > *ker so prizori zelo lepi*
- težave z **j**: *objavljamo videje* > *videe*
- oblika samostalnika s **posebnostmi**: *zdravo teleso*
- palatalizacija: *Americi* > *Ameriki*

Oblika / Glagol (O-GLAG)

- **sam** > *sem*
- oblike za **dvojino**: *delamo sestra in jaz*
- **sedanjik**: *zato iškem* > *iščem*, *hotem* > *hočem*
- **nije** > *ni*
- **slišati**: *slišam*
- napake pri besedi **rad**
- preteklik, prihodnjik, pogojniki – velja za **deležnik in pomožni glagol**: *rad bi imal* > *imel*; *pogovarja o* > *pogovarjal*
- napačen glagolski **čas**: *potem bo lahko* > *potem je bilo lahko*; *nisem mislila* > *ne mislim*
- glagolsko število ob **količini**: *zakaj toliko ljudi radi izberejo* > *rado izbere* (oboje glagol)
- **ruske** variante z glagoli: *vse stvari so dela skupaj* > *delajo*; *ljudje ne vedno dobri* > *niso*
- **modalni** glagoli, napake pri pregibanju: *htela* > *hotela*
- **namenilnik**: *takrat grem jesta* > *jest*
- **zdeti se** in podobne čudne oblike - označimo tudi izpust *je*: *mi se zdilo* > *zdelo se mi je*

Oblika / Pridevnik (O-PRID)

- **sklon** pridevnika - če je samostalniška besedna zveza v neustreznem sklonu, ki pa v slovenščini obstaja, se to označi kot osnovno napako pri samostalniku, oblika pridevnika pa je povezana napaka (dobi torej dve oznaki): *v zelo lep, urejen hotel* > *v zelo lepem, urejenem hotelu*
- **sklon** pridevnika - če je pridevnik v neustreznem sklonu, ki je v slovenščini napačen v vseh kontekstih, tega ne označimo kot povezano, pač pa kot primarno napako: *kopale smo se v čudovite morje*
- manjkajoč vokal v priponi: *raztresni* > *raztreseni*
- **stopnjevanje**: *največi* > *največji*, *boljo* > *boljšo*, *kratčajša* > *krajša*
- **(ne)določna oblika**: *cel virtualen svet* > *ves virtualni svet*

Oblika / Zaimek (O-ZAIM)

- **skloni** pri vseh vrstah samostalniških in pridevniških zaimkov
- **osebni** zaimek: **ih** > *jih*
- svojilni zaimek: **vašego** odgovora > *vašega*
- kazalni zaimek: *med tistem* počitnicom > *med tistimi* počitnicami
- nedoločni zaimek: v **enih** od restavraciji > v *eni* od restavracij

Oblika / Prislov (O-PRISL)

- *najpogostejše* > *najpogosteje*
- *bolj* > *bolje*
- *pomaga boljši* > *bolje* poznati materni jezik
- *na splošnem* > *na splošno*

Oblika / Ostalo (O-OST)

- **kratice**: predsednik **od UEFA** > *predsednik UEFE* (odvečni predlog + napaka oblike)
- **števniki**: **štirje** predavanja > *štiri* predavanja; iz **ednega** predmeta > *enega*

Skladnja

Skladnja / Struktura (S-STR)

- strukture z **da**: *Rada bi **da živim** sama*
- struktura z dajalnikom namesto svojilnega zaimka: ***bi mi na** jedilniku bila > **bi na mojem** jedilniku bila*
- modalni glagoli, treba: ***se jih vsak dan treba** čistiti > **jih je vsak dan treba** čistiti*
- modalni glagoli, lahko: ***moremo reči** > lahko rečemo*
- ne mara > ima rad
- ura: *ob **6am** > ob 6.*
- neustrezne vljudnostne fraze: *Spoštovani gospod / Spoštovana gospa > Spoštovani*
- zanikani glagoli imeti: ***ne ima** > **nima***
- čudna negacija: ***ni veliko jezero** > **neveliko jezero***

Sem sodijo še razne čudne strukture, ki so prekomplicirane, da bi jih označevali kot napake besedišča:

- *sva odločitva > sva se odločili*
- *10. razred v srednjo šolo > v (izpust) 10. razred srednje šole*
- *ki jaz všečem zelo > ki mi je zelo všeč*
- *bom delala tukaj do bom upokojila > bom delala tukaj **do takrat, ko se bom upokojila***

Skladnja / Besedni red (S-BR)

- rad imam: *v poletnih mesecih **rada ima***
- problem znotraj naslonskega niza: *uresničile **so mi se** otroške sanje*
- naslonski niz za veznikom: *da **komunikacija je** bistven element; ampak **mi je zelo všeč** ta okolica*
- naslonski niz v glavnem stavku: *Če bi sama, **dovolj bi mi bila** ena soba*
- pa: ***kopanje pa** v bazenih*
- tudi: ***Tudi** sem se zelo zblížil*
- leto: *od **1991 leto** > iz leta 1991* (napačen predlog, napaka oblike, pa še besedni red)

Skladnja / Odvečni podatki (S-ODV)

- odveč beseda: ***in je** njihovo delo pa je podobno delu hidroelektrarn*
- odveč predlog: *rad bi se udeležil na tečaj > udeležil tečaja*
- deležnik glagola biti v prihodnjiku: *ne bova **bila** > ne bova*

Skladnja / Izpuščeni podatki (S-IZP)

- manjkajoče besede
- se: *sem najbolj naučil > sem **se** najbolj naučil*
- oziralni zaimki, če manjka osebni zaimek: *ki sem jedla > ki sem **ga** jedla*

Povezani popravki (POV)

- povezana oblika zaimka ali pridevnika: *zelo mi je všeč ta okolica* > *to okolje* (povezana oblika zaimka); *najbolj popularna imena sta ... in ...* > *najbolj popularni* (O-PRID, POV) imeni (O-SAM)
- povezana velika začetnica: *Jaz rada imam* > *Rada imam*
- popravek **predloga**, ker se zamenja svojilni zaimek: *z mojim* > *s svojim*

Nejasen popravek

označen z [???

Pozor! Česa ne popravljamo

- **stilistični** popravki: *srečam prijatelje* > *se srečam s prijatelji*; *s sabo* > *s seboj*